

Ansvarig process/funktion
Ellevio Security

Författare
Ellevio Security

Dokumentägare
Ellevio Security

1.1 Instruktion för grundutredning

Versionshistorik

Version	Kommentar	Granskad av	Ändrat av	Godkänd av	Gäller från datum
1.0	Upprättad			Ellevio Security	2025-11-25
2.0					

Innehåll

1. Syfte.....	4
2. Vad är en grundutredning?.....	4
2.1 Säkerhetsprövning vid inplacering i säkerhetsklass.....	4
2.1.1 Säkerhetsklass 3.....	4
2.1.2 Säkerhetsklass 2.....	4
2.1.3 Registerkontroll.....	4
2.2 Säkerhetsprövning utan inplacering i säkerhetsklass.....	5
3. Bakgrundskontroll och bedömning av information	5
4. Säkerhetsprovningsintervju.....	6
4.1 Ellevios krav på intervjuledare:.....	7
4.1.1 Säkerhetsåtgärder vid en säkerhetsprovningsintervju	7
4.2 Delgivning av information	7
4.3 Krav för säkerhetsprovningsintervju.....	8
5. Förslag på frågor inom respektive område:	9
5.1 Familj, umgänge och fritidsintressen.....	9
5.2 Utbildningar och certifikat.....	9
5.3 Språkkunskaper.....	9
5.4 Personlig status och hälsa	10
5.5 Anställningar	10
5.6 Andra uppdrag av relevans.....	10
5.7 Brottslig belastning	10
5.8 Säkerhetsutbildning och säkerhetsmedvetande	10
5.9 Exponering på Internet	10
5.10 Alkohol	11
5.11 Narkotika och andra droger.....	11
5.12 Ekonomi.....	11
5.13 Kontakter	11
5.14 Utlandsresor.....	12
5.15 Lojalitet	12
5.16 Sårbarheter	12
5.17 Kompletterande information	12
6. Fördjupad säkerhetsprövning	12
7. Vidimering av framkommen information	13
7.1 Kontroll av intyg och betyg.....	13

7.1.1 Betyg	13
7.1.2 Intyg	13
7.2 Information från öppna källor	13
7.3 Tolkningshjälp och bedömning av information	14
8. Vägledning till bedömning av information	14
8.1 Informationens betydelse	14
8.1.1 Rör informationen enstaka eller upprepade företeelser?	14
8.1.2 När i tiden har det hänt?	14
8.1.3 Hur gammal var den prövade?	14
8.1.4 Konsekvenser	14
8.1.5 Vilka var omständigheterna	14
8.1.6 Finns lojalitetskonflikter	15
8.1.7 Kan den prövade antas vara sårbar	15
8.1.8 Vilken säkerhetshotbild finns mot den prövade	15
9. Referenstagning	15
9.1 Viktigt att tänka på	15
9.2 Förslag på frågor vid referenstagning	16
9.2.1 Kännedom om och kontakter med den prövade	16
9.2.2 Utbildningar	16
9.2.3 Anställningar	16
9.2.4 Kontakter	16
9.2.5 Lag- och regelefterlevnad	16
9.2.6 Säkerhetsmedvetande	16
9.2.7 Droger	16
9.2.8 Ekonomi	16
9.2.9 Sårbarheter	17
9.2.10 Kompletterande frågor	17
9.2.11 Avslutning	17
10. Dokumentation	17
11. Bedömning	18

1. Syfte

Denna instruktion syftar till att ge vägledning för de som genomför grundutredningar för säkerhetsprövning i Ellevio AB:s säkerhetskänsliga verksamhet. Instruktionen ger vägledning för stegen i processen kring säkerhetsprövningen och särskilt till grundutredningen.

Denna instruktion tillsammans med Ellevios övriga underlag för säkerhetsprövning ger en god bild av vad som krävs för att säkerhetspröva personal i Ellevio AB:s säkerhetskänsliga verksamhet.

2. Vad är en grundutredning?

En grundutredning är det första steget av en säkerhetsprövning. En grundutredning består av en bakgrunds kontroll och en säkerhetsprövningsintervju. I bakgrunds kontrollen ingår informationsinhämtning och bedömning av framkommen information om den prövade.

Vid säkerhetsprövningsintervjun (där bakgrunds kontrollen ligger som grund) ska lojalitet, pålitlighet och sårbarhet bedömas och om den prövade är lämplig att delta i säkerhetskänslig verksamhet.

2.1 Säkerhetsprövning vid inplacering i säkerhetsklass

Om det efter grundutredningen görs bedömning att en person anses vara pålitlig och lojal, samt att även sårbarhetsaspekten har beaktats, ska prövningen, om tjänsten är placerad i säkerhetsklass, kompletteras med en framställan om registerkontroll till Säkerhetspolisen. Detta hanteras av Ellevio Security. Personen blir då säkerhetsprövad.

Om det däremot redan efter grundutredningen står klart att den person som prövningen gäller inte uppfyller kraven för en godkänd säkerhetsprövning, ska registerkontroll och eventuell särskild personutredning inte göras. Det är Ellevio AB som fattar beslut huruvida en person är behörig eller inte att delta i den säkerhetskänsliga verksamheten.

2.1.1 Säkerhetsklass 3

Vid ett deltagande i Ellevio AB:s säkerhetskänsliga verksamhet där den som deltar exponeras för skyddsvärden i form av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklass Konfidentiell, och/eller säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet (konsekvensnivå C), utförs en säkerhetsprövning som resulterar i en inplacering i säkerhetsklass 3.

2.1.2 Säkerhetsklass 2

Vid ett deltagande i Ellevio AB:s säkerhetskänsliga verksamhet där den som deltar exponeras för skyddsvärden i form av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklass Hemlig, och/eller säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet (konsekvensnivå B), utförs en säkerhetsprövning som resulterar i en inplacering i säkerhetsklass 2.

2.1.3 Registerkontroll

En registerkontroll utförs vid inplacering i säkerhetsklass 2 och 3. En registerkontroll är en slagning som utförs av säkerhetspolisen i diverse register.

Registerkontrollen omfattar uppgifter som hämtas från:

- Belastningsregistret
- Misstankeregistret

- Uppgifter som behandlas med stöd av lagen om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område
- Uppgifter som behandlas med stöd av lagen om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter.

Registerkontrollen genomförs löpande så länge säkerhetsprövningen är aktiv.

2.2 Säkerhetsprövning utan inplacering i säkerhetsklass

Vid ett deltagande i Ellevio AB:s säkerhetskänsliga verksamhet där den som deltar exponeras för skyddsvärden i form av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklass Begränsat hemlig, och/eller säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet (konsekvensnivå D), utförs en säkerhetsprövning utan inplacering i säkerhetsklass.

En säkerhetsprövning utan inplacering i säkerhetsklass består av en grundutredning, och efterföljs av att verksamhetsutövaren, i detta fall Ellevio AB, fattar ett beslut om att säkerhetsprövningen godkänns. Personen blir då säkerhetsprövad.

Om det efter grundutredningen står klart att den person som prövningen gäller inte uppfyller kraven för en godkänd säkerhetsprövning, beslutar Ellevio AB om att personen inte kan säkerhetsprövas.

3. Bakgrundskontroll och bedömning av information

Det som framkommit vid bakgrundskontrollen ligger till grund för delar av säkerhetsprövningsintervjun. Nedanstående delar ska inkluderas i samtalet för att belysas, eller redas ut, under intervjun.

Följande bakgrundskontroll ska utföras innan säkerhetsprövningsintervju:

- Ekonomisk situation och historik – syfte att kunna föra dialog kring ekonomi om det finns nuvarande eller historiska betalningsanmärkningar, samt den prövades inställning och eventuella risk kring sin ekonomiska situation. Detta kan exempelvis göras genom kontakt med Kronofogden, men det finns även andra verktyg som exempelvis Svensk faktakontroll.
- Folkbokföring. Finns tidigare medborgarskap i annat land, alternativt dubbla medborgarskap? Kontroll att uppgifter lämnade av den prövade stämmer. Detta innefattar även kontroll av vilka fler som är skrivna på platsen. Kontroll av medborgarskap kan av privata verksamhetsutövare endast göras mot Skatteverket.
 - Historik avseende vistelseadresser/folkbokföringsadresser bör även göras. Detta kan indikera på om den prövade har haft svårigheter att få hyreskontrakt, flyttat runt ofta vilket i sin tur bör tas upp under säkerhetsprövningsintervjun.
 - Om flera personer är skrivna på samma adress bör detta kontrolleras. Det bör noteras om detta beror på ekonomiska situationen, dvs. hyresgäster som stödjer den prövades ekonomiska situation. Det kan även innebära risker beroende på vem/vilka som hyr rum/lägenhet.
- Exponering sociala medier etc. (LinkedIn, Facebook, Instagram etc.).
 - Kontrollen avser hur och vad den prövade delar på sociala medier och framför allt riskbenägenheten avseende vad som delas. Att inneha en säkerhetsklassad befattning innebär att allt inte kan delas, vilket bör föras upp som samtalspunkt under säkerhetsprövningsintervjun.
- Information från öppna källor, förekommer den prövade i tidningsartiklar, forum osv. och finns det anledning att ifrågasätta lämpligheten.

- CV ska stämma i sak. Finns luckor i tidslinjen, längre än 29 dagar (t ex mellan anställningar och studier eller länge resor) utred varför, vad gjorde den prövade då. Tänk på att det skall kunna styrkas.
- Referenstagning, vid avgörande framkommen information kan detta behöva kontrolleras hos en referens.
- Betyg, diplom etc. Det ska gå att verifiera att dessa är legitima och äkta, exempelvis genom kontroll hos utfärdaren.
- Bolagsaktivitet, styrelseuppdrag.
- Föreningsaktivitet.
- Kontroll av rättsliga processer.

Nyttja verktyg som till exempel Svensk Faktakontroll eller Acta Publica. Det finns flera tjänster av varierande kvalitet, men det är mycket viktigt att personens eventuella rättsliga processer fångas upp under bakgrundskontrollen. Detta är viktigt att sedan ha med sig in på en säkerhetsprövningsintervju. Det kan vara av stor vikt att även begära ut s.k. journalblad från tingsrätt/förvaltningsrätt (rättsinstanser) där den prövade varit bosatt. Dessa journalblad är en sammanställning av den prövades historik hos rättsinstanser och ger i regel mer information än att endast fråga om den prövade har tidigare domar.

I Ellevio 1.2 Bakgrundskontroll dokumenteras resultatet av bakgrundskontrollen. Dokumentet skickas tillsammans med övriga underlag till Ellevio Security. Det är viktigt att dokumentet fylls i med hjälp av Adobe Acrobat för korrekt resultat.

4. Säkerhetsprövningsintervju

Säkerhetsprövningsintervjun är ett viktigt instrument i skapandet av personkännedom om en individ. En väl genomförd intervju är avgörande för att en så korrekt bedömning som möjligt ska kunna göras gällande en persons lojalitet, pålitlighet och sårbarhet. I en intervju ingår det även en genomgång av säkerhetsskydd och vad det innebär om säkerhetsklassade uppgifter skulle röjas. Genomgången av detta ger möjlighet att direkt få en återkoppling på om den prövade har förstått vad säkerhetsskydd innebär och om en mer omfattande utbildning skulle krävas för att den prövade ska kunna upprätthålla säkerhetsskyddet för det aktuella uppdraget.

Ansökningshandlingar och övrig inhämtad information är viktiga som underlag inför säkerhetsprövningsintervjun och behöver noggrant gås igenom, så att intervjuledaren ska kunna ställa relevanta frågor. Samtalet bör alltså planeras utifrån befintlig information (exempelvis CV, personligt brev, inhämtade uppgifter från bakgrundskontrollen etc.) om den prövade. Vid säkerhetsprövningsintervjun ska Ellevios frågemall användas. Viktigt att tänka på är att samtalet inte upplevs som ett förhör utan ett öppet samtal.

Säkerhetsprövningsintervjun, tillsammans med övrig inhämtad information syftar till att bedöma en persons lojalitet, pålitlighet och eventuella sårbarheter.

Det är inte ovanligt att den prövade är nervös eller orolig inför säkerhetsprövningsintervjun. Därför är det viktigt att försöka skapa en trygg miljö och ett öppet samtalsklimat.

Inled intervjun med att förklara syftet med samtalet, så att den prövade har lättare att acceptera och förstå varför en del av frågeställningarna kan vara av mer eller mindre integritetskänslig art. Låt

samtalet ta tid och inled alltid varje frågeområde med öppna frågor, så att den som ska provas berättar med egna ord. Därefter kan samtalet styras i den riktning som intervjuaren önskar.

Var närvarande i samtalet och lyssna aktivt. Tänk på att en förhörlig situation vanligtvis inte skapar den tillit som krävs för att den prövade ska känna sig bekväm med att vara öppen och ärlig. Undvik att vara formell, sträva hellre efter ett mer personligt tilltal.

4.1 Ellevios krav på intervjuledare:

- Person som genomför säkerhetsprövningsintervjun ska ha relevant utbildning i säkerhetsskydd, känna till aktuell hotbild, ha utbildning i att genomföra säkerhetsprövningsintervjuer samt förstå syftet med dessa
- Intervjuledaren ska ha genomfört Ellevios utbildning avseende säkerhetsskydd
- Intervjuledaren genomför intervjun med öppna frågor
- Företaget ska vid anlitan av externt företag för säkerhetsprövningsprocessen göra detta i dialog tillsammans med Ellevio Security
- Intervjuledaren ska vara objektiv i sina bedömningar och inte ha familjeband, nära vänskap, vara/kunna vara i beroendeställning med den prövade
- Säkerhetsprövningsintervjun bör genomföras vid ett personligt möte
- Om det framkommer sårbarheter hos den prövade under säkerhetsprövningsintervjun ska detta framkomma tydligt i underlagen.

4.1.1 Säkerhetsåtgärder vid en säkerhetsprövningsintervju

- Om intervjuledaren uppfattar situationen som hotfull eller obekvämt har intervjuledaren rätt att avbryta pågående intervju.
- Innan intervjun genomförs bör man säkerställa att inga stickföremål eller dylikt finns i rummet eller på den prövade (till exempel sax, skruvmejsel eller kniv) vilket kan vara vanligt förekommande på byggarbetsplatser

4.2 Delgivning av information

Innan intervjun inleds ska en identitetskontroll genomföras och den prövade ska informeras om:

- Att ändamålet med intervjun är att upptäcka, förebygga och avvärja säkerhetshot som riktas mot Sverige och Sveriges säkerhetsintressen
- Att säkerhetsprövningsintervjun ligger till grund för eventuell framställan av registerkontroll. Den prövade ska upplysas om vad en registerkontroll innebär.
- Att en sammanfattning av intervjun kommer att dokumenteras och sparas hos Ellevio om den prövade blir föremål för uppdrag eller annat deltagande

Om den prövade bedöms vara lojal mot de intressen som ska skyddas i enlighet med säkerhetsskyddslagen, ska detta sammanfattas i Ellevio Bilaga 1.5 Resultat av grundutredning. Dokumentet översänds tillsammans med övriga underlag till Ellevio Security.

Den prövade ska underteckna Ellevios Bilaga 1.4 Erinran om samtycke, Sekretess och tystnadsplikt. Dokumentet översänds tillsammans med övriga underlag till Ellevio Security.

Svaren i säkerhetsprövningsintervjun ska också dokumenteras i Ellevio Bilaga 1.3 Intervjufrågor. Dokumentet översänds tillsammans med övriga underlag till Ellevio Security.

Vid avslutande av uppdrag där säkerhetsprövning krävts ska intervjuunderlaget efter uppdragets slut destrueras.

Om det framkommer frågetecken eller avvikelser som kan innebära att den prövade inte kan delta i verksamheten ska detta noteras och kontakt ska tas med Ellevio Security.

4.3 Krav för säkerhetsprovningsintervju

Nedan beskrivs de krav Ellevio har kopplat till säkerhetsprovningsintervjun.

4.3.1.1 Tid

- Tidsåtgång för säkerhetsprovningsintervjun (själva samtalet) ska vara ungefär 90 minuter. Det är rimligt att schemalägga två timmar.
 - Tidskravet är satt utifrån att det skall vara ett djupare samtal. Generellt finns ingen bortre gräns för hur lång en säkerhetsprovningsintervju kan vara.
- Säkerhetsprovningsintervjuer skall planeras noga så att det finns tid för att uppnå syftet med intervjun samt för dokumentation. En intervjuledare bör inte genomföra fler än tre intervjuer samma dag. Det är viktigt att det finns tid för förberedelser, säkerhetsprovningsintervju, reflektion och dokumentation.

4.3.1.2 Genomförande

- Den som genomgår intervjun ska bli informerad om syftet med säkerhetsprovningen och samtalet (säkerhetsprovningsintervjun), samt den tystnadsplikt som krävs inför deltagandet i uppdraget.
- Säkerhetsprovningsintervjun ska genomföras med ett situationsanpassat samtalsklimat. Det är oerhört viktigt att intervjun inte upplevs eller genomförs likt ett förhör. Den prövade ska ges utrymme att fritt prata och reflektera kring de olika frågeområdena.
- Intervjuledaren ska, i så stor utsträckning som möjligt, ställa öppna frågor för att få den prövade att berätta om sig själv och reflektera över livsval, sårbarheter osv.
- Säkerhetsprovningsintervjun ska genomföras genom fysiskt samtal.

4.3.1.3 Frågeområden

Under säkerhetsprovningsintervjun ska ett antal ämnen beröras. Tänk på att ett alltför detaljerat manus kan hämma såväl lyssnandet som dialogen. Försök därför att föra in frågorna på ett naturligt sätt i samtalet. Dokumentera samtalet för att säkerhetsställa att samtliga frågeområden har gåtts igenom med hjälp av Ellevios mall för intervjufrågor.

Nedan är ett minimum av områden som ska avhandlas i säkerhetsprovningsintervjun:

- Livssituation och levnadsbakgrund
- Har den prövade sökt säkerhetsklassade befattningar tidigare, hur många gånger, har nekande förekommit och i så fall av vilken anledning
- Nationaliteter (andra eller ytterligare), hos den prövade självt och närstående
- Utlandskopplingar, hos den prövade självt eller närstående, till exempel boende i utomlands perioder av livet, vänner utomlands, eller frekventa besök
- Kontakter/umgängeskrets
- Utbildningar, certifikat, licenser

- Språkkunskaper
- Anställningar
- Annan verksamhet av relevans
- Åsidosättande av åligganden, ansvar, arbetsuppgifter
- Brottslig belastning och historik
- Exponering på internet och sociala medier
- Inställning till och nyttjande av alkohol
- Inställning till och nyttjande av narkotika och andra droger inkl. läkemedel
- Ekonomi (syfte att kunna föra dialog kring ekonomi, finns betalningsanmärkningar etc. Den prövades syn/inställning, risktagande etc.)
- Lojalitetsaspekter (även utifrån påtryckningar från andra eller ekonomiskt, hot etc.)
- Intresse/lojalitetskonflikter (tidigare arbetsgivare, tidigare/nuvarande hemland, föreningar osv.)
- Övrigt som kan ha bäring på säkerhetsprövningen

5. Förslag på frågor inom respektive område:

5.1 Familj, umgänge och fritidsintressen

Be den prövade beskriva sin uppväxt. Var det något som den prövade upplevde som avvikande i sin uppväxt? Hur ser nuvarande familjesituation ut? Är den prövade gift, har en partner eller är sambo? Finns det barn i familjen från tidigare äktenskap? Finns gemensamma lån eller delad ekonomi? Hur är relationen med föräldrar, barn och eventuella syskon? Har den prövade, eller någon i familjen, ett annat medborgarskap? Är det någon som bor, eller har bott, utomlands? Finns det någon i familjekretsen som är brottsligt belastad?

Fritidsintressen och vänner, vilka fritidsintressen finns? Vad engagerar den prövade? Vilka umgås den prövade med? Finns nära vänner? Är det någon i bekantskapskretsen som har känd brottslig belastning/riskbeteende (till exempel spelmissbruk eller alkoholism)

5.2 Utbildningar och certifikat

Här noteras exempelvis utbildningsbakgrund, körkort, vapenlicenser, licensutbildningar, certifikat m.m. Notera även om den prövade tidigare genomfört militärtjänstgöring, i Sverige eller utomlands, och i så fall när och var den genomfördes. Finns det en röd tråd i valet av utbildningar, vilka tankar låg bakom och vad ville den prövade uppnå? Finns det ytterligare utbildningar som inte framgått av inskickat material?

5.3 Språkkunskaper

Anteckna vilka språk den prövade talar, läser eller skriver. Om den prövade har kunskaper i andra språk än de som vanligtvis lärt ut i skolan, fråga varför den prövade har dessa kunskaper samt var och när kunskaperna erhållits. Har den prövade kontakter, släkt eller andra relationer i det landet? Bedöm därefter hur de eventuella kunskaperna och kontakterna kan påverka bedömningen av lojalitet och pålitlighet eller utgöra en sårbarhet.

5.4 Personlig status och hälsa

Hur skulle den prövade beskriva sin hälsa idag? Träning och motion? Har den prövade någon gång haft stressrelaterade symtom? Äter den prövade någon medicin? Har den prövade någon gång genomgått en kris? Hur tog den prövade sig igenom den?

5.5 Anställningar

Här noteras den prövades nuvarande och tidigare anställningar. Om CV lämnats in behöver inte alla anställningar noteras detaljerat. Tidsluckor längre än 29 dagar i CV ska dock uppmärksammas och orsak undersökas. Hur länge har den prövade varit anställd? Vilka arbetsuppgifter och mandat har den prövade? Hur fungerar den prövade i relation till kollegor och chefer? Hur hanterar den prövade problem som uppstår i tjänsten? Hur säkerhetsmedveten är den prövade? Varför vill den prövade byta arbete? Hur upplever den prövade sina tidigare arbetsgivare?

Bilda dig även en uppfattning om hur den prövade har fungerat i tidigare anställningar. Notera framgångar och problem denne har stött på och hur dessa har hanterats av den prövade. Säkerhetsrelaterade problem är av särskilt intresse. Fråga även om han eller hon tidigare sökt anställning eller uppdrag inom Ellevio.

5.6 Andra uppdrag av relevans

Har den prövade några bisysslor eller är aktiv i någon organisations- eller föreningsverksamhet? Diskutera och bedöm om detta innebär en konflikt med Ellevios skyddsvärda intressen, eller orsakar ett ifrågasättande av den prövades lojalitet eller pålitlighet i övrigt från säkerhetssynpunkt.

Åsidosättande av åligganden, ansvar, arbetsuppgifter m.m.

Klarlägg om den prövade brustit i ansvar, begått allvarligt fel, varit föremål för prövning i ansvarsnämnd eller haft ett beteende som föranlett annan disciplinär åtgärd under anställning eller liknande. Gör en bedömning av hur den prövade resonerar kring eventuella händelser och dess konsekvenser.

5.7 Brottslig belastning

Fråga om den prövade någon gång varit misstänkt för brott alternativt fått böter eller annan påföljd genom strafföreläggande eller dom. Om sådan information framkommer så ska frågor om omständigheterna kring händelsen och hur den prövade ser på händelsen ska ställas. Innan intervju kan det vara lämpligt att ta ut eventuella domar för att få ett så bra intervjuunderlag som möjligt. Inkludera även trafikbrott, exempelvis hastighetsöverträdelse.

5.8 Säkerhetsutbildning och säkerhetsmedvetande

Notera om den prövade genomgått säkerhetsutbildningar och i så fall när och vilka. Bedöm den prövades inställning och förståelse för säkerhet och sekretess.

5.9 Exponering på Internet

Hur exponerad är den prövade på internet? Vilken inställning har den prövade till sociala medier? Hur medveten är den prövade om vilka hot och sårbarheter som finns på internet? Låt den prövade själv beskriva farorna på Internet.

Bedöm om den prövade har förståelse för sårbarheter samt sekretess och säkerhet. Exempelvis att information som publiceras på Internet kan användas av andra och är svår att radera.

5.10 Alkohol

Skapa dig en uppfattning om den prövades eventuella bruk av alkohol. Omfattande eller kontinuerligt bruk av alkohol kan innebära en säkerhetsrisk. Det finns ingen riskfri alkoholkonsumtion. Vilken mängd alkohol enskilda individer kan hantera är dock högst individuellt, och ett riskbruk kan finnas även om konsumtionen ligger under vad som kan uppfattas som normalt.

Det är således viktigt att våga diskutera alkoholbruk. Om den prövade beskriver beteendeförändringar, negativa humörsvängningar eller minnesluckor i samband med alkoholförtäring eller om han eller hon har blivit avvisad från fester eller offentliga lokaler på grund av alkoholförtäring ska alkoholvanorna klargöras. Om den prövade bedöms ha ett riskbeteende ska säkerhetsskyddschef eller motsvarande anvisad person på Ellevio kontaktas.

5.11 Narkotika och andra droger

Fråga om den prövade har testat, brukat eller brukar narkotiska preparat eller dopningsmedel. Om en individ har testat eller brukat något förbjudet preparat mer än en gång närmare än två år i tiden kan den prövade ha ett riskbeteende. Det ska då noga övervägas om denne ska placeras i sökt befattning. Fråga även om den prövade äter eller har ätit narkotikaklassad medicin?

Informera om att Ellevio har nolltolerans mot droger.

5.12 Ekonomi

Hur ser den ekonomiska situationen ut? Finns det skulder och lån? Har den prövade någon gång haft dålig ekonomi, behövt ta lån för att klara sig? Finns det någon betalningsanmärkning? Finns det omständigheter som skulle kunna få en den prövade att begå en brottslig handling för pengar?

Skaffa en så klar bild som möjligt av den prövades ekonomiska situation. En del individer kan ha svårt att anpassa sig till sin ekonomiska ram och lever på gränsen för vad ekonomin tål. Om den prövade inte har någon strategi för hantering av sin ekonomi, eller om det finns drag av girighet eller orealistisk ekonomisk livsföring, kan denne vara sårbar från säkerhetssynpunkt. Ett exempel kan vara om den prövade har en mängd krediter. Kontrollera om den prövade har eller har haft betalningsanmärkningar eller skuld hos Kronofogdemyndigheten. Om så är fallet, fråga när och varför dessa uppstått.

Betalningsanmärkningar och skuld hos Kronofogden för med sig en mängd konsekvenser, exempelvis svårighet att ta banklån, teckna hyreskontrakt och utmätning av lön. Ta reda på hur den prövade ser på de konsekvenser som skuld och betalningsanmärkning fört med sig. Har åtgärder vidtagits för att lösa skulderna, och i så fall vilka åtgärder krävdes? Fråga hur den prövade ser på situationen idag och gör en bedömning om den prövade har dragit lärdom av det inträffade och har en realistisk syn på situationen. Fråga om den prövade ägnar sig åt spel om pengar, om denne upplevt spel- eller köpberoende.

Ta slutligen reda på om det finns något annat som kan försätta eller har försatt den prövade i en ekonomiskt svår situation.

5.13 Kontakter

Klargör och exemplifiera för intervjuden prövade att det finns länder, organisationer och individer som har intresse av att ta del av information rörande svensk energi. Det kan vara information eller uppgifter om produktion och distribution. Exempel på aktörer kan vara utländsk underrättelse- eller säkerhetstjänst, organiserad brottslighet eller illojal medarbetare. Beskriv hur samröre med dem kan bli

ett säkerhetshot eller en sårbarhet, såväl för den prövade som för Ellevio. Diskutera med den prövade hur denne ser på detta.

Har den prövade någon gång haft kontakt med enstaka kriminella individer eller kontakter inom organiserad brottslighet?

Det är speciellt viktigt att belysa att sårbarhet kan uppstå via nära släktskap eller vänskapsband med individer som är verksamma inom någon organisation eller annan nations statliga verksamhet.

5.14 Utlandsresor

Har den prövade bott och arbetat utomlands? Reser den prövade ofta utomlands och i så fall till vilka länder? Har den prövade någon gång haft kontakt med utländsk säkerhetstjänst? Finns familj eller vänner utomlands? Äger den prövade, eller någon i familjen, någon fastighet i ett annat land?

5.15 Lojalitet

Vid deltagande i Ellevios verksamhet är det centralt att vara lojal mot de intressen som säkerhetsskyddslagen syftar till att skydda – exempelvis Sveriges nationella oberoende och demokratiska statsskick. Ta reda på hur den prövade ställer sig till detta.

Fråga även om den prövade har släktband, yrkesmässiga eller nationella band till något företag, organisation, nation eller individ, som kan påverka dennes lojalitet mot Ellevios intressen eller de intressen som säkerhetsskyddslagen ska skydda. Om sådana band finns, ta reda på om den prövade skulle uppleva det problematiskt att skydda sekretessbelagd information som skulle vara av stort värde för de som han eller hon har lojalitetsband till.

5.16 Sårbarheter

Finns det något i den prövades personlighet eller intressen som skulle kunna utnyttjas i syfte att utöva påtryckning? Vilken inställning har den prövade till alkohol och droger? Finns det annan känd missbruksproblematik? Har den prövade familj eller vänner utomlands? Reser den prövade mycket? Är den prövade ombytlig vad gäller partners, vänner eller intressen? Finns det något som skulle kunna trigga den prövade att begå en brottslig handling? Finns det några situationer som skulle kunna innebära en intressekonflikt för den prövade? Lever den prövade över sina tillgångar (vad gäller bilar, resor, kläder, smycken och restaurangbesök)? En sårbarhet kan till exempel vara att inte vilja visa att levnadsstandarden har blivit sämre efter en skilsmässa.

5.17 Kompletterande information

Ta upp sådant som är relevant för den specifika befattning som den prövade söker eller innehar. Utrymme ska även lämnas för den prövade att ställa frågor eller i övrigt kommentera säkerhetsprövningen. Fråga exempelvis om den prövade har något mer som den anser att du behöver veta med hänsyn till säkerhetsprövningen. Lämna kontaktuppgifter så att den prövade i efterhand har möjlighet att komplettera eller ställa frågor.

6. Fördjupad säkerhetsprövning

Om du som genomför grundutredningen får känslan av att informationen som framkommit under intervjun inte överensstämmer med delgiven information eller att det finns mer att utröna, ska du kontakta Ellevio Security. Ellevio Security kan besluta, baserat på vad som hittills framkommit, om en fördjupad säkerhetsprövning ska genomföras eller om den prövade nekas fortsatt säkerhetsprövning.

7. Vidimering av framkommen information

7.1 Kontroll av intyg och betyg

Betyg och intyg kan ses som en dokumentation på den kunskap som den prövade innehar men även som en del av levnadsbakgrunden. Därför är det av vikt att de betyg och intyg som den prövade presenterar kontrolleras och att innehållet diskuteras.

Om det i något sammanhang uppstår tvivel om ett betyg eller intyg måste det kontrolleras. Det kan exempelvis röra sig om en misstanke att betyg eller intyg inte gäller den individ som har presenterat det eller att skolan/företaget inte existerar. Därtill kan innehållet ifrågasättas. Exempelvis kan vissa uppgifter vara manipulerade eller så kan det finnas en misstanke om att den inte prövade har tagit en examen.

7.1.1 Betyg

Svenska betyg kontrolleras enklast vid den skola eller det universitet som har utfärdat betyget. För grund- eller gymnasieskolebetyg kan skolans expedition hjälpa till att kontrollera betygets äkthet. Högskolebetyg kontrolleras via betygsexpeditionen vid berörd fakultet eller institution.

Det förekommer situationer där den prövade uppger att de har läst en viss högskoleutbildning, men utelämnar att de avbrutit studierna eller inte tagit examen. Fråga därför alltid om och när den prövade har tagit examen. Den prövade kan även uppmanas att visa upp ett LADOK-utdrag (system för dokumentation av studieresultat för högskolestuderande i Sverige), där utbildningens exakta poäng samt resultat och betyg framgår.

För kontroll av utländska akademiska betyg kan Universitets- och högskolerådet hjälpa till med kontroll och värdering av betyg. På UHR:s webbplats finns kontaktuppgifter som kan ge ytterligare information.

7.1.2 Intyg

Intyg från exempelvis arbetsgivare och uppdragsgivare kontrolleras lämpligast med den som utfärdat intyget. Intyget innehåller oftast kontaktuppgifter eller undertecknare, men skulle det saknas bör den som visar upp intyget kunna tala om var den prövade som utfärdat intyget finns att söka. Utländska intyg kan ta längre tid att kontrollera men de ska kontrolleras om tvivel uppstår.

För deltagande i verksamhet avseende en individ som inte är svensk medborgare krävs ofta arbetstillstånd samt uppehållstillstånd. Vilka regler som gäller samt om en individ har arbetstillstånd kan kontrolleras hos Migrationsverket. Observera att en individ kan ha uppehållstillstånd utan att ha arbetstillstånd. Exempelvis får en asylsökande ett så kallat LMA-intyg (lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande) av Migrationsverket. Det är inte ett ID-kort utan intygar endast att den prövade är registrerad hos Migrationsverket. Det är därmed inte någon garanti för att den prövade har uppehållstillstånd eller arbetstillstånd.

7.2 Information från öppna källor

För att skapa sig en bredare bild av den prövade kan det vara bra att söka efter information på internet. Det finns i regel öppen information att ta del av och de flesta individer är aktiva i sociala medier. Öppen information är till exempel vilket engagemang i sociala medier, bostadsadress och eventuella företagsengagemang. Informationen ger dock inte alltid en allsidig och korrekt bild av den prövade. Var kritisk och använd endast information som är av relevans för den sökta befattningen.

7.3 Tolkningshjälp och bedömning av information

Vid en säkerhetsprövning kan information framkomma som måste utredas närmare för att få en så tydlig bild som möjligt av en individs livssituation eller kring en specifik händelse. Det är viktigt att den som intervjuar bildar sig en egen uppfattning om framkommen information och dess betydelse. Kvarstår tveksamheter ska Ellevios säkerhetsskyddschef eller motsvarande anvisad person kontaktas för råd.

8. Vägledning till bedömning av information

8.1 Informationens betydelse

Utgå från uppdraget och de risker som eventuellt framkommit under utredningen och värdera om kandidat är lämplig att delta i verksamhet som har betydelse för Sveriges säkerhet.

Brottslig belastning, olämpliga personkontakter, beroendeproblem och lojalitetskonflikter är exempel som ska analyseras utifrån det säkerhetshot det kan innebära.

8.1.1 Rör informationen enstaka eller upprepade företeelser?

Det är viktigt att klargöra om det rör sig om enstaka eller upprepade händelser. Den prövade kan ha ett riskfyllt beteende eller livsföring trots att denne endast dömts för brott vid ett tillfälle. Upprepade händelser kan tyda på att den prövade har ett riskfyllt leverne, inte tar ansvar för sitt handlande eller inte fäster så stor vikt vid lag- och regelefterlevnad.

8.1.2 När i tiden har det hänt?

Det kan vara av betydelse om något inträffat nyligen eller för många år sedan. Om problemet ligger nära i tiden kan den prövade fortfarande vara negativt påverkad. Om det handlar om ett gammalt problem måste det klargöras om han eller hon dragit lärdom av det inträffade eller om samma situation skulle kunna uppstå igen. Det viktiga är att bilda sig en uppfattning om den prövade har ett beteende som är förenligt med säkerhetsskyddslagens intentioner eller ej.

8.1.3 Hur gammal var den prövade?

Det är även av intresse att veta den prövades ålder vid tidpunkten för det inträffade. Information om händelser eller ageranden som kan härröras till "ungdomligt oförstånd" kan i vissa fall bedömas som mindre relevant.

Handlar det däremot om en vuxen individ, och det inträffade inte kan anses vara ungdomligt oförstånd, ökar relevansen betydligt. En vuxen individ ska kunna antas ha full förståelse för konsekvenserna av sitt eget handlande. Det ska dock, i samtliga fall, noggrant bedömas om den prövade har mognat och förstår allvaret i det som inträffat.

8.1.4 Konsekvenser

Hur ser den prövade på eventuella konsekvenser? Finns det ekonomiska konsekvenser som påverkar livssituationen, exempelvis skulder, böter eller liknande? Har någon blivit skadad på grund av det som inträffat? Har den prövade berättat för sin omgivning om de eventuella problem som denne orsakat? En individs sårbarhet ska beaktas så snart denne försöker dölja något för omgivningen.

8.1.5 Vilka var omständigheterna

Det är viktigt att beakta vilken livssituation den prövade befann sig i. Ta reda på om det fanns omgivande faktorer som exempelvis dålig ekonomi, skilsmässa, dödsfall eller liknande som kan tänkas vara orsak till det som framkommit. Om omständigheterna som rådde vid tiden för händelsen

väsentligen har förändrats och den prövade i dag har en helt annan livssituation, kan en annan bedömning göras än om situationen är densamma.

8.1.6 Finns lojalitetskonflikter

Om lojalitetskonflikter kan antas finnas, ta reda på vilket företag, organisation eller nation som är inblandad och huruvida det finns koppling till underrättelseverksamhet mot Sverige. Betydelsen av utländska kontakter beror på närheten i relationerna, kontaktfrekvensen samt om de intresserar sig för en individ från ett underrättelseperspektiv.

8.1.7 Kan den prövade antas vara sårbar

Sårbarhet handlar om hur en individ kan komma att utnyttjas i syfte som kan vara säkerhetshotande. Försök bedöma om den prövade på grund av det som framkommit, eller på grund av tidigare livsföring, kan vara sårbar och därför kan pressas till att utföra handlingar som inte är önskvärda. Bedöm även om han eller hon på grund av släktskap eller vänskap kan tänkas bli föremål för påtryckningar eller om det finns negativa händelser som den prövade vill dölja. Bedöm om den prövade på grund av exempelvis låg självkänsla kan ha svårt att stå emot grupstryck eller om han eller hon på grund av andra omständigheter är påverkbar till att utföra handlingar som är negativa från säkerhetssynpunkt.

8.1.8 Vilken säkerhetshotbild finns mot den prövade

Kvarstår något att ta hänsyn till? Finns det en säkerhetshotbild mot den prövade som denne kan tänkas bära med sig in i uppdraget/anställningen för Ellevios verksamhet?

9. Referenstagning

En väl genomförd referenstagning kräver förberedelse, ett aktivt lyssnande samt ett analytiskt efterarbete. Referenter kan vara av två typer, en som den prövade angivit eller en som kontaktas utan den prövades kännedom. I ett säkerhetsprovningssammanhang kan det vara mer givande att kontakta andra referenter än de som lämnats av den prövade. En referent kan även ge förslag på andra individer att kontakta. Detta bör man informera den prövade om för eventuella kommentarer. Åtminstone en av de tillfrågade referenterna bör ha en chefs- eller arbetsledande ställning gentemot den prövade.

9.1 Viktigt att tänka på

Referenstagning kan genomföras som en telefonintervju och det kan vara bra att i förväg boka en tid för samtalet. Det är viktigt att klargöra för referenten att det är en referenstagning för säkerhetsprovning. Detta innebär att det är den prövades säkerhetsmedvetande, livet utanför arbetet och säkerhetshändelser inom tjänsten som är av intresse.

Be referenten svara så utförligt som möjligt och gör en bedömning av referentens tillförlitlighet och uppgifternas sakriktighet. Det är vanligt att referenter endast beskriver den prövades positiva arbetsprestationer och det händer även att de lämnar överdrivet positiva omdömen i syfte att bli av med någon. Vid svårbedömda svar såsom "det är en bra kille" eller "henne är det inga problem med" be om exempel på händelser eller situationer som har bidragit till referentens uppfattning.

9.2 Förslag på frågor vid referenstagning

9.2.1 Kännedom om och kontakter med den prövade

Börja alltid med att utreda relationen mellan referenten och den prövade, både yrkesmässigt och privat. Detta är av vikt eftersom det påverkar värderingen av de uppgifter som referenten lämnar. Fråga hur länge de har känt varandra. Arbetar de ihop eller har de arbetat ihop tidigare?

En referent kan påstå att den känner en individ mycket väl men under samtalets gång kan det visa sig att denne endast känner den prövade i arbetet. Klargör därför om de umgås privat. Försök att få en uppfattning om den prövades vardagsliv. Fråga om referenten känner till något om den prövades livssituation, familjeförhållanden, fritidsintressen och boende. Har något speciellt inträffat som referenten känner till? Finns det, eller har det funnits, någon osämja mellan dem?

9.2.2 Utbildningar

Har referenten genomfört någon utbildning tillsammans med den prövade? Har referenten kännedom om den prövade hade svårigheter eller framgångar under utbildningen?

9.2.3 Anställningar

Fråga om framgångar och problem som den prövade har haft vid anställning. Hur har den prövade löst eller låtit bli att lösa problem? Känner referenten till några säkerhetsrelaterade problem?

9.2.4 Kontakter

Efterfråga referentens kännedom om den prövade har eller har haft kontakter, både i Sverige och utomlands, med individer ur utländsk underrättelse- eller säkerhetstjänst, försvarsmakt, polis eller organiserad brottslighet. Med utgångspunkt från detta fråga även om den prövades utlandsresor.

9.2.4.1 Annan verksamhet av relevans

Har referenten kännedom om den prövade har någon bisyssla?

9.2.5 Lag- och regelefterlevnad

Känner referenten till om den prövade någon gång varit föremål för rättslig prövning av något slag? Har den prövade varit föremål för disciplinära åtgärder som varning eller annan tillsägelse? Vad känner referenten i övrigt till om den prövades inställning till lag- och regelefterlevnad?

9.2.6 Säkerhetsmedvetande

Hur upplever referenten den prövades säkerhetsmedvetande samt inställning till och förståelse för säkerhet och sekretess?

9.2.7 Droger

Vilken är referentens uppfattning om den prövades eventuella bruk av olika droger som alkohol, narkotiska preparat eller dopningsmedel? Har referenten kännedom om negativa alkoholrelaterade händelser? Känner referenten till humör- eller beteendeförändringar hos den prövade vid alkoholbruk?

9.2.8 Ekonomi

Finns det kännedom kring den prövades ekonomiska situation och dennes sätt att hantera sin ekonomi? Lever den prövade över sina tillgångar eller har denne kontroll över ekonomin? Finns det kännedom om skulder, spel- eller köpberoende?

9.2.9 Sårbarheter

Finns det något i den prövades personlighet som skulle kunna utnyttjas i utpressningssyfte? Har den prövade genomgått någon form av kris som referenten känner till? Vilken inställning har den prövade till alkohol, droger och spel? Har den prövade familj eller vänner utomlands? Reser den prövade mycket? Är den prövade ombytlig vad gäller partners, vänner eller intressen? Finns det något som skulle kunna trigga den prövade att begå en brottslig handling? Finns det några situationer som skulle kunna innebära en intressekonflikt för den prövade?

9.2.10 Kompletterande frågor

Om referenten endast ger positiva omdömen om den prövade; fråga om det finns några negativa händelser eller situationer som referenten känner till om den prövade. Finns det något referenten vill lägga till som inte tagits upp?

9.2.11 Avslutning

Avsluta med att tacka för att referenten tagit sig tid. Lämna kontaktuppgifter så att referenten kan höra av sig för att eventuellt lägga till något.

10. Dokumentation

"Uppgifter som framkommit vid säkerhetsprövningen och som behövs för att verksamhetsutövaren ska kunna följa upp säkerhetsprövningen under den tid som deltagandet i den säkerhetskänsliga verksamheten pågår ska dokumenteras" (PMFS 2022:1 6 kap 5 §).

Följande krav gäller för dokumentation:

- Genomförandet av bakgrundskontroll ska dokumenteras enligt Ellevio Bilaga 1.2 Bakgrundskontroll. En kopia av dokumentationen ska skickas till Ellevio Security och dokumentet sparas under hela perioden den prövade arbetar i den säkerhetskänsliga verksamheten. I dokumentationen ska det framgå vad inhämtningen och bedömningen har inneburit, om det gjorts iakttagelser som behöver klarläggas under säkerhetsprövningsintervjun samt vid den slutgiltiga och sammanvägda bedömningen som intervjuledaren gör.
- Utförliga anteckningar av innehållet i säkerhetsprövningsintervjun ska föras i Ellevio 1.3 Intervjufrågor. En kopia av dokumentationen ska skickas till Ellevio Security.
- Om säkerhetsprövningen utförs av annan än den prövades arbetsgivare, exempelvis företag specialiserade på säkerhetsprövningar, ska dokumentationen överlämnas till uppdragsgivaren.
- Dokumentationen ska sparas och skyddas så att inte obehöriga kan ta del av den. Exempelvis säkerhetsskåp SS3492 med begränsad tillgång till aktuell information eller digitalt via en krypterad mapp med begränsad åtkomst.
- Ellevio ska alltid informeras om den prövade är misstänkt och står under utredning för brott, står under åtal eller har dömts i domstol de senaste 5 åren. Detta gäller även om den prövade har missbruksproblem, allvarliga ekonomiska problem, betyg och intyg som inte är tillförlitliga samt vid andra omständigheter eller tveksamheter i den sammantagna lämplighetsbedömningen.
- Informationen ska innehålla omständigheter kring det inträffade, eventuell hantering, samt ställningstagande om och på vilken grund företaget har förtroende för den prövade.

11. Bedömning

Baserat på det underlag som framkommer i grundutredningen utförs en bedömning huruvida den prövade är lämplig att delta i Ellevio AB:s säkerhetskänsliga verksamhet. Det är alltid Ellevio AB som utför bedömningen. Det är av stor vikt att de underlag som inkommer till Ellevio AB är korrekta, så att en korrekt bedömning kan utföras.